جام جم
ویژه‌نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۷ دی ۹۸ ▪ شماره ۶۹۴

کل بودجه برنامه ما به اندازه یک مهمان شبکه‌های دیگر بود. من معتقدم تلویزیون، رسانه پرهزینه‌ای است و باید هزینه هم کند ولی وقتی ما قرار بود در چند بخش مختلف برنامه عنوان کنیم که مردم در این شرایط سخت اقتصادی صرفه‌جویی کنند نمی‌توانستیم برنامه پرخرجی بسازیم

گفت‌وگو با امین اشرفی، تهیه‌کننده ویژه برنامه انار و برف از شبکه ۴

با هزینه‌های نجومی نمی‌شود با مردم همدردی کرد!

پشت صحنه برنامه انار و برف / عکاس: سمیرا فراهانی

راضیه جباری
خبرنگار

مطابق عادت مرسوم رسانه در شب‌های یلدا، شبکه‌های مختلف رسانه ملی برنامه‌های متنوعی را روانه آنتن کردند. شبکه چهار اما در اقدامی نوآورانه برنامه «انار و برف» را روی آنتن خود برد که تمی مادرانه داشت و رابعه مدنی و آفرین عبیسی اجرای آن را برعهده داشتند و یک شب‌نشینی با طعم فرهنگ و هنر را برای مخاطبان رقم زدند. به همین بهانه با امین اشرفی، تهیه‌کننده آن گفت‌وگویی داشتیم که شرح آن را در ادامه می‌خوانید.

از نظر شما که به عنوان برنامه‌ساز و تهیه‌کننده برای ویژه‌برنامه‌های مناسبتی مثل شب یلدا که مناسبتی آیینی و سنتی محسوب می‌شود، هستید برنامه‌سازان باید چه نکاتی را رعایت کنند؟

نکته‌ای که خیلی مهم است، فارغ از موضوع مناسبتی مانند شب یلدا که مدتی نیز در تلویزیون کمرنگ شده بود، بحث شادی و نشاط است که به نظر من باید در همه برنامه‌ها مدنظر قرار داده شود، مخصوصا برای چنین برنامه‌هایی که خود به خود برای تهییج و شادی درنظر گرفته شده و در تقویم با شادی پیوند خورده است. فکر می‌کنم در نهایت بیشترین کارکردی که این برنامه‌های مناسبتی می‌توانند در این شرایط نسبتا سخت اقتصادی کشور داشته باشند، امید دادن به مخاطبان و ترزیق نشاط در جامعه است. این برنامه‌ها ترجیحا کمک می‌کند در یک آرامش درباره مشکلات تامل کرد و راه چاره بهتری پیدا کرد. از نظر من اصلی‌ترین برنامه‌های تلویزیونی مخصوصا این برنامه‌های مناسبتی باید این نکته مهم را در برنامه‌سازی رعایت کنند.

با این اوصاف و با توجه به این رویکرد، شما به عنوان برنامه‌ساز چه المان‌هایی را در ویژه‌برنامه شب یلدا شبکه چهار لحاظ کردید؟

ما با محمدامین نوروزی، مدیرگروه ادب و هنر شبکه چهار به این نتیجه رسیدیم که به موضوع فراموشی آیین‌ها، سنت‌ها و فرهنگ عامه جامعه ایرانی بپردازیم که رعایت نکردن آن لطمه‌ای بزرگ به همه ما می‌زند. بعد از برگزاری جلسات متعدد این را مدنظر قرار دادیم که یک فضای مادرانه نمادین را در شب یلدا به مخاطبان نشان بدهیم و به آنها یادآوری کنیم که مشغله کاری و دغدغه‌های روزمره نمی‌گذارد به دیدار بزرگ‌ترهایمان برویم و ما با این اتفاق داریم ریشه و هویت ملی‌مان را فراموش می‌کنیم. همه این موضوعات را در کنار هم قرار دادیم و به یک جمع‌بندی در تولید محتوا و شکل‌گیری فرم رسیدیم. همچنین در بحث بخش‌ها نیز سعی کردیم به آیین‌های مرتبط با شب یلدا بپردازیم و همین‌طور به عنوان نماد از مجریانی که بازیگر بودند، استفاده کردیم تا بتوانیم این را به خود و مخاطبان یادآوری کنیم که حداقل بیاییم شب یلدا را در کنار بزرگ‌ترها باشیم و علاوه بر احترام به آنها، گذشته خود را فراموش نکنیم.

این اقدام با یک ریسک همراه بود که از بازیگران پیشکسوتی که تجربه اجرا داشتند، استفاده کنید. چطور این ریسک را پذیرفتید؟

بخواهم صادقانه اعتراف کنم، موقع انتخاب آفرین عبیسی و رابعه مدنی این خطر را پیش‌بینی کردیم که ممکن است به‌خوبی از پس اجرا برنیایند ولی باید یک نفر این ریسک را می‌پذیرفت و این هزینه را پرداخت می‌کرد. درواقع ما وقتی به منزل بزرگ‌ترهایمان می‌رویم، ممکن است بعضی مسائل همان‌طور که دوست داریم و ایده‌آل است، پیش نرود و با جان و دل آن را می‌پذیریم. این موضوع هم از همین قاعده مستثنی نیست.

البته می‌توانستید از یک مجری باسابقه به عنوان همراه در کنار این پیشکسوتان استفاده کنید تا از سختی کار شما کم کند، درست است؟

شخصا از مدیر شبکه چهار سیما، مدیرگروه ادب و هنر و بقیه همکارانم در شبکه تشکر می‌کنم که مرا همراهی کردند؛ چون می‌دانستیم این کار ریسک خیلی بزرگی دارد ولی سعی کردیم با این تفاوت در ایده و کلیت قضیه بتوانیم در کنار دیگر شبکه‌ها دیده شویم و یک مقدار از حالت فضای بسته شبکه چهار دربیاییم. این ریسک را به قیمت دیده شدن و توجه به سنت‌های گذشته به جان خریدیم و البته که هدف خیلی مهمی برای ما بود.

به عنوان تهیه‌کننده این کار از برآیند و خروجی برنامه چقدر راضی بودید؟

فقط می‌توانم به خودم نمره قبولی بدهم؛ آن چیزی که فکر می‌کردیم اتفاق نیفتاد ولی محکم پای این قضیه ایستاده‌ام که توانستم با بخش‌های مختلفی از جمله نقالی، اجراهای زنده موسیقی، شعرخوانی و با هرچه در توانم بود شادی را به مردم انتقال دهم.

نظرتان درباره ویژه‌برنامه‌های شب یلدای دیگر شبکه‌ها چیست؟ آنها را دنبال کردید؟

کل بودجه برنامه ما به اندازه یک مهمان شبکه‌های دیگر بود. من معتقدم تلویزیون، رسانه پرهزینه‌ای است و باید هزینه هم کند ولی وقتی ما قرار بود در چند بخش مختلف برنامه عنوان کنیم که مردم در این شرایط سخت اقتصادی صرفه‌جویی کنند؛ نمی‌توانستیم برنامه پرخرجی بسازیم و این با هدفمان منافات داشت. فرض کنید مثلا صد میلیون تومان برای یک دکور برنامه هزینه کنیم و بعد فقط با گذاشتن یک ظرف میوه بگوییم مردم صرفه‌جویی کنند! می‌خواهم بگویم حتی اگر بودجه‌ای هم بود یا ما نباید این حرف‌ها را می‌زدیم یا اگر قرار بود این حرف‌ها را بزنیم - که در برنامه‌های دیگر نیز بیان شد - با هدف برنامه سازگار نبود. حداقل از این نظر خوشحالم که با این موضوع صادقانه برخورد کردیم و همه‌جوره از مهمانان تا عوامل تلاش کردیم که واقعا با کمترین هزینه روی آنتن برویم که امیدوارم در نهایت اتفاقی که باید می‌افتاد، افتاده باشد. در کل برای من جذاب نیست در این شرایط مردم برنامه‌های پرهزینه بسازم بعد در خود همان برنامه پیام صرفه‌جویی و همدردی به مردم بدهم و به عنوان برنامه‌ساز دوست دارم کاری کنم که همه چیز در شرایط صادقانه اتفاق بیفتد.

شرایط مالی شبکه چهار همان‌طور که گفتید با باقی شبکه‌ها متفاوت است، برنامه‌سازی در این شبکه قطعا سختی‌های خاص خود را نیز دارد. درست است؟

از شبکه چهار چیزی غیر از این هم انتظار نمی‌رود. یکی از معضلات ما این است که حق استفاده از حامی مالی را نداریم. این اتفاق از جهتی خوب است چون ما را وامی‌دارد فکر کنیم با این داشته‌هایمان چه خلاقیتی به خرج دهیم و این محدودیت باعث بروز ایده‌های تازه می‌شود. به نظر من با همین شرایط هم می‌شود با شبکه‌های دیگر رقابت کرد چراکه دغدغه و جنس کار در شبکه چهار متفاوت است. ما حتی در دعوت از مهمانان هم نمی‌توانیم هرکسی را دعوت کنیم؛ یعنی این شبکه چارچوبی برای خود تعریف کرده که به نظر من درست است و این وجه تمایز با بقیه شبکه‌ها در تمامی ابعاد لحاظ می‌شود و کار را برای ما سخت می‌کند، ولی درنهایت فکر می‌کنم این درست که در کمیت ممکن است از بیننده عام کم کند ولی در نهایت این ویژگی شبکه چهار با تمام سختی‌هایش است که کار را لذتبخش می‌کند.